

Nr. 13/40 din 31.11.2013

În atenția

Doamnei Maia Sandu,

Ministru al Educației

Stimată doamna ministru,

Membrii Grupului de lucru Politici Sociale, Educație și Sănătate¹ al Consiliului Național pentru Participare de comun cu constituenții săi² au examinat proiectul Strategiei sectoriale de dezvoltare pentru anii 2014-2020 „Educația - 2020”, propus pentru consultări publice de către Ministerul Educației, și consideră că proiectul reprezintă un document strategic bun, bine structurat și argumentat. Totodată, o analiză profundă a documentului a scos în evidență anumite lacune, astfel membrii Grupului și constituenții săi vin cu următoarele comentarii și recomandări întru îmbunătățirea calității documentului.

Comentarii și recomandări de ordin general

1. Pentru a stabili o diagnoză și mai exactă a sistemului educațional se propune ca analiza situației (cap.III, inclusiv situația în cifre) să includă date mai specifice referitoare la sistemul rezidențial, care în afară de școlile auxiliare indicate în document mai include și gimnaziile internat și școli sanatoriale. Tot în contextul stabilirii diagnozei, dar și al eficientizării cheltuirii banilor publici în învățământ, propunem analiza necesității de a menține cheltuielile sociale în bugetul ministerului precum sunt cele suportate de exemplu pentru menținerea sistemului rezidențial de îngrijire a copiilor.
2. Pentru a vedea care sunt investițiile reale în domeniul educației ar fi bine de operat nu cu ponderea cheltuielilor publice pentru învățământ în PIB, dar cu indicatorul care reflectă cât îi revine efectiv unui elev/student per capita raportat la PIB per capita.
3. Este evident că, costurile implementării unei strategii atât de complexe sunt destul de mari, de aceea se propune ca argumentarea suportului financiar să fie descrisă mai în detalii, sau dacă planul de acțiuni va conține aceste detalii să se indice acest lucru.
4. În Strategie nu se vorbește deloc despre programe extracurriculare pentru copii, totodată lipsește totalmente consultarea opiniei copilului în tot procesul educațional.
5. Deși printre Direcțiile strategice care le stabilește strategia se enumeră accesul la educație de calitate și șanse egale, atunci când este vorba despre reintegrarea copiilor din instituțiile rezidențiale și reorganizarea sau transformarea acestui sistem, atât la compartimentul situația

¹Reprezentanți ai Asociației Obștești „Parteneriate pentru Fiecare Copil”, Institutului de Politici Publice, Centrului pentru Politici și Analize în Sănătate, Consiliului Național al Tineretului din Moldova, Asociației Obștești „Centrul de Training „CMB”, Asociației Obștești „Clubul Politic al Femeilor 50/50”, Misiunii Religioase Catolice „Caritas Moldova”.

² Reprezentanți ai Alianței Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din RM și Asociației Obștești Keystone din Moldova.

actuală, cât și la compartimentul viziune strategică, o parte din copiii instituționalizați din cele peste 40 de instituții rezidențiale (aflate în subordinea Ministerului Educației) cu circa 4000 de copii la ora actuală sunt trecuți cu vederea. Se vorbește doar despre copiii cu necesități educaționale speciale (circa 2000 copii) și instituțiile de învățământ special (29 de instituții). Care sunt planurile Ministerului pentru celelalte instituții rezidențiale? La Obiectivul specific 1.7. nu se regăsește nimic în acest context.

6. Alt comentariu la Obiectivul specific 1.7. este că, luând în considerație perioada de 7 ani a strategiei, precum și în contextul integrării europene, acesta putea fi unul mult mai ambițios: reducerea doar cu 50 la suta a numărului de copii instituționalizați ar însemna că în anul 2020 vom avea încă 2000 de copii în internate? Acest obiectiv nu corespunde nicidecum cu viziunea strategică stabilită de Ministerul Educației, inclusiv în contextul accesului copiilor la educație de calitate și formării unei personalități integre, active, sociale și creative. Toate evaluările efectuate până acum în instituțiile rezidențiale care au fost supuse reorganizării în RM, dar și cercetările internaționale demonstrează efectele dăunătoare ale instituționalizării. De ce Ministerul nu își propune să integreze în școlile de masă toți copiii aflați în plasament în gimnaziile internat? Aceasta este o practică internațional acceptată, chiar dacă copilul este separat de părinți din cauze obiective, el învață în școala de masă din comunitatea în care se află instituția în care este plasat. Mai mult, prin finanțarea programelor de educație incluzivă în școală și menținerea în continuare a școlilor auxiliare în formatul actual Ministerul de fapt dublează cheltuielile în acest sector.
7. Al treilea comentariu la același obiectiv, Obiectivul specific 1.7.: în condițiile optimizării rețelei școlare, cât de relevant este de a planifica din start transformarea a cel puțin 25% din instituțiile rezidențiale în instituții de învățământ general, fără a evalua necesitatea acestor instituții, și fără a lua în considerare infrastructura și locația acestora.
8. Nu este clar dacă obiectivele acestei Strategii au fost corelate cu obiectivele Strategiei pentru protecția copilului și familiei, elaborate de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei pentru aceeași perioadă ca și Strategia Educația - 2020 și care vizează continuarea reformei sistemului rezidențial și dezinstituționalizarea copiilor.
9. Se consideră oportun ca Ministerul Educației să consolideze curricula pentru științele reale (fizica, matematica, biologia, chimia), să includă mai multe obiecte opționale și mai puține obligatorii, să includă interdisciplinaritatea, iar instrumentele TIC să fie infuzate la toate disciplinele, nu numai la informatică.

Recomandări de ordin specific

1. Se propune ca viziunea strategică să fie formulată în felul următor: „Sistemul de educație al Republicii Moldova în 2020 este accesibil tuturor cetățenilor (fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, religie, dizabilitate sau orice alt criteriu similar), oferă educație de calitate, relevantă pentru societate și economie, în condiții de eficiență economică.”
2. La acțiunea prioritară 1.5.3 din cadrul Obiectivului specific 1.5. se propune de adăugat cuvântul „interculturale” după cuvântul „lingvistice”.
3. Se propune ca acțiunea prioritară 1.5.5. din cadrul Obiectivului specific 1.5. să aibă următorul conținut: „Dezvoltarea instrumentelor de recunoaștere a competențelor obținute în urma

educației non-formale în cadrul programelor de învățare pe parcursul întregii vieți și implementarea instrumentului de credite transferabile.”

4. La Obiectivul specific 1.8, la acțiunea prioritară 1.8.3. se propune de a înlocui sintagma din paranteză „inclusiv de etnie romă” cu sintagma „fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, religie, dizabilitate sau orice alt criteriu similar.”
5. Se propune ca acțiunea prioritară 1.9.4. din cadrul Obiectivului specific 1.9. să aibă următorul conținut: „Elaborarea și implementarea unui program și plan de acțiuni pentru realizarea educației interculturale și dezvoltarea competențelor interculturale în sistemul de învățământ în parteneriat cu societatea civilă și alți actori, la toate treptele sistemului educațional.”
6. Se propune de a completa Obiectivul specific 1.10. cu o nouă acțiune prioritară 1.10.4. cu următorul conținut: „Elaborarea unui cadru de instruire și promovare a stagiului de lungă durată atât în sectorul privat, cât și public.”
7. La Obiectivul specific 2.1. la acțiunile prioritare 2.1.1., 2.1.2., 2.1.6. după cuvintele „cu standardele de dezvoltare” se propune de a adăuga cuvintele „și necesitățile individuale”.
8. La acțiunea prioritară 2.2.2. din cadrul Obiectivului specific 2.2., după sintagma „managementul informației” se propune de a adăuga sintagma „gândire și management strategic”, după sintagma „educația pentru mediu” se propune de a adăuga sintagma „educația pentru sănătate”, iar după sintagma „educația antreprenorială” se propune de a adăuga sintagma „educația interculturală”.
9. Se propune de a completa acțiunea prioritară 2.3.3. din cadrul Obiectivului specific 2.3. cu următorul text în paranteze: „(competențe digitale, abilități de comunicare eficientă în limba română și cel puțin două limbi moderne, negociere, lucru în echipă, luarea deciziilor, rezolvarea în comun a problemelor, abilități de gândire critică, stimularea creativității și a inovării, abilități de cercetare, gestionarea propriului proces de învățare, managementul informației, gândire și management strategic, educația pentru mediu, educația pentru sănătate, educația antreprenorială, educația interculturală etc.)”.
10. Se propune de a completa acțiunea prioritară 2.4.1. din cadrul Obiectivului specific 2.4. cu următorul text în paranteze: „(competențe digitale, abilități de comunicare eficientă în limba română și cel puțin două limbi moderne, negociere, lucru în echipă, luarea deciziilor, rezolvarea în comun a problemelor, abilități de gândire critică, stimularea creativității și a inovării, abilități de cercetare, gestionarea propriului proces de învățare, managementul informației, gândire și management strategic, educația pentru mediu, educația pentru sănătate, educația antreprenorială, educația interculturală etc.)”.
11. La acțiunea prioritară 5.3.3. din cadrul Obiectivului specific 5.3., după cuvintele „instituțiilor de învățământ” se propune de a completa cu următoarea sintagmă: „inclusiv, având în vedere necesitățile persoanelor cu dizabilități.”
12. La acțiunea prioritară 5.3.4. din cadrul Obiectivului specific 5.3., după cuvintele „infrastructurii de acces” se propune de a completa cu următoarea sintagmă: „inclusiv pentru persoanele cu dizabilități.”
13. Se propune de a completa Obiectivul specific 5.4. cu o nouă acțiune prioritară 5.4.5. cu următorul conținut: „Asigurarea gratuită cu manuale, materiale didactice și echipamente

școlare adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități necesare pentru procesul de educație a persoanelor cu dizabilități în toate instituțiile educaționale”.

14. Se propune de a completa textul Obiectivului specific 6.1., cu următoarea sintagmă: „inclusiv pentru persoanele cu dizabilități”.
15. La Obiectivul specific 6.1., la acțiunea prioritară 6.1.2., după cuvintele „în procesul educațional” se propune de a adăuga următorul text: „inclusiv având în vedere necesitățile persoanelor cu dizabilități”.
16. La Obiectivul specific 6.2., la acțiunea prioritară 6.2.5., după cuvintele „(de ex. Școala Discovery, Khan Academy ș. a.)” se propune de a adăuga următorul text: „inclusiv pentru persoanele cu dizabilități”.
17. La Obiectivul specific 7.3., la acțiunea prioritară 7.3.1., după cuvintele „implicării partenerilor sociali” se propune de a adăuga următorul text: „inclusiv a studenților”.
18. La Obiectivul specific 7.3., la acțiunea prioritară 7.3.2., după cuvintele „educație de calitate” se propune de a adăuga cuvintele: „și incluzivă”.

Cu înaltă considerațiune,

Daniela Mămăligă,

Coordonator Grup Politici Sociale, Educație și Sănătate,

Consiliul Național pentru Participare